UUTISET

Käräjäoikeuksia karsitaan ainakin kolmanneksella

Käräjäoikeuksien määrä supistuu nykyisestä 27:stä ainakin kymmenellä.

Käräjäoikeuksien määrää tullaan karsimaan, mutta kuinka rajusti, riippuu hallituksesta.

Oikeusministeriön virkamiestyöryhmä linjasi viime keväänä, että käräjäoikeuksia tulisi olla nykyisten 27 sijasta 17 tai 14.

Niiden sijainti ja alueet noudattelisivat maakuntajakoa sekä syyttäjälaitoksen ja poliisipiirien aluejakoa. Alueet olisivat myös nykyistä tasakokoisempia.

Tiukimmassa, 14 alueen mallissa, yhdistettäisiin Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeudet sekä idässä Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala.

Silloinen oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** (r.) tyrmäsi esityksen liian radikaalina.

”Tämä on täysin virkamiespohjainen selvitys, johon päättäjät saavat tulevien vaalien jälkeen ottaa kantaa. Omasta mielestäni esitetyt mallit ovat liian radikaaleja. Myös muita vaihtoehtoisia malleja olisi hyvä selvittää.”

Esitys on nyt tehnyt lausuntokierroksensa ja tuloksena oli sekä puoltavia että vastustavia kantoja.

Nykyisen oikeus- ja työministeri **Jari Lindströmin** (ps.) piti kertoa oma linjauksensa viime viikolla, mutta hän perui tiedotustilaisuutensa. Syyksi kerrottiin asian keskeneräisyys.

MT:n saamien tietojen mukaan hallituspuolueiden kesken olisi erimielisyyttä lukumäärästä siten, että perussuomalaiset ja keskusta kannattaisivat oikeuksien maltillisempaa karsimista ja kokoomus vähintäänkin virkamiestyöryhmän esittämää verkostoa.

Lindström antanee esityksensä lokakuun ensimmäisellä viikolla.

Käräjäoikeusverkon karsiminen vaatii lakimuutoksia, ja arvioiden mukaan uusi malli voisi tulla voimaan vuonna 2018.

Määrä puolitettiin jo vuonna 2010

Käräjäoikeuksia on vähennetty rajusti viime vuosina. Vuonna 2010 niiden määrä lähes puolitettiin 51:stä nykyiseen 27:ään. Tuolloin tehtyjä karsimispäätöksiä toteutetaan edelleen: muun muassa Pohjois-Savoon kuuluva Varkauden sivukanslia on elänyt alasajon siirtymäkautta.

Työryhmän selvityksen mukaan käräjäoikeuksien kaikkien toimipaikkojen määrä vähenisi nykyisestä 57:stä 33 pisteeseen.

Käräjäoikeuksia eli keskuskanslioita olisi 17 tai 14 paikassa ja sivukanslioita seitsemällä tai kymmenellä paikkakunnalla. Istuntopaikkoja jäisi lisäksi yhdeksälle paikkakunnalle.

Työryhmän esityksen mukaan käräjäoikeus tai kanslia lakkaisi 13 paikkakunnalta. Hallinnollinen kanslia lakkaisi Hämeenlinnasta, Järvenpäästä, Porvoosta ja Raaseporista.

Muista kanslioista suljettaisiin viisi vuonna 2010 säilytettyä: Iisalmi, Kotka, Lohja, Raahe ja Sodankylä sekä siirtymäkauden ajan säilytetyt Varkaus, Imatra, Kuusamo ja Savonlinna.

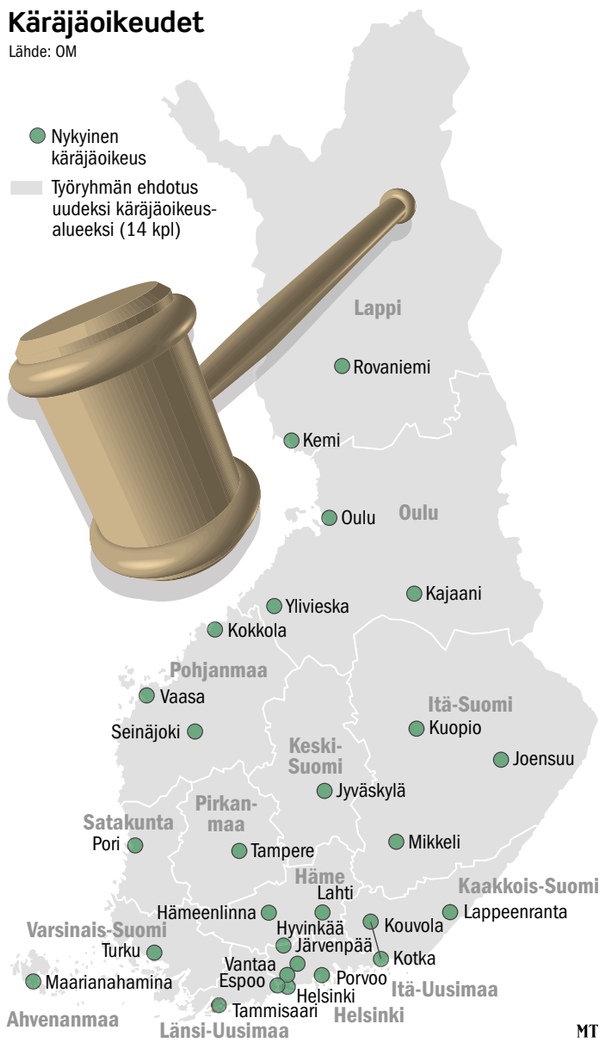

Myös Forssan, Rauman ja Salon kansliat sekä Ylitornion ja Äänekosken istuntopaikat ovat sulkeutumassa. Heinolan kanslia lakkasi jo keväällä.

Pelkistä istuntopaikoista valtaosa lakkautettaisiin vähäisen käytön, turvallisuuspuutteiden ja teknisen varustelun heikkouden vuoksi.

Sivuistuntopaikkoja säilyisi yhdeksällä paikkakunnalla, lähinnä Lapissa pitkien etäisyyksien vuoksi. Istuntopaikka säilyisi myös Savonlinnassa.

Videotyö korvaa ihmisen

Oikeusministeriöstä arvioitiin MT:lle, ettei muutoksilla ole vaikutusta esimerkiksi metsästys- tai muiden rikosten määrään, sillä niihin puuttuminen kuuluu vastaisuudessakin poliisille ja syyttäjälle.

Tuomioistuinta tarvitaan vasta syytteen nostamisen jälkeen.

Työryhmä perustelee karsintaa muun muassa tietotekniikan, kuten videoneuvottelujen, lisääntymisellä ja riidattomien asioiden siirtymisellä pois tuomioistuimilta. Toisaalta perusteena on myös tasapuolisen oikeusturvan saatavuus ja laatu.

Uusista käräjäoikeuksista muodostuisi nykyistä tasakokoisempia väestö- ja asiamäärien suhteen.

Työryhmä ehdotti myös työnjakoa muun muassa maaoikeus-, ulosottovalitus- ja yrityssaneerausasioihin.

Tärkeänä pontimena on raha: valtiontalouden tiukka tilanne ja oikeusministeriön menoleikkaukset. Työryhmän esityksen vaikutus olisi noin 50 henkilötyövuotta.

Hallitusohjelmassa ei puhuta käräjäoikeuksien karsinnasta vaan yleisemmin rakenteellisista uudistuksista.

Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkö **Päivi Sillanaukee** on väläyttänyt (MT 6.10.2014) kaiken viranomaishallinnon niputtamista yhteen.

Nippuun kuuluisivat käräjäoikeuksien ohella sote-alueet, aluehallintovirastot, poliisi, hätäkeskukset sekä koulutus-, työ- ja elinkeinoasiat.

EIJA MANSIKKAMÄKI

MIRJA KOIVISTO

Mikko Haanpää asentaa valvontakameraa Juha ja Suvi Luhtasen tilalle Jalasjärvellä.

Hälytysjärjestelmät yleistyvät kodeissa

Hälytysjärjestelmiä asennetaan koteihin kovaa vauhtia, kertoo turvallisuusasiantuntija **Aku Pänkäläinen** Finanssialan keskusliitosta.

60 000–80 000 kotitaloutta on ostanut järjestelmäänsä vartiopalvelun. Saman verran on järjestelmiä, jotka hälyttävät omistajan kännykkään.

Hinnat vaihtelevat

Vakuutusala suosittaa koteihin hälytysjärjestelmää, joka varoittaa tulipalosta, vesivuodosta ja murroista. Liesivahti antaa lisäturvaa.

”Kokonaisuus on hyvä kytkeä samaan järjestelmään”, projektijohtaja **Antti Määttänen** Lähi-Tapiolasta suosittaa.

Turva-ala myy hälytinjärjestelmiä, joihin voi liittää monia lisäominaisuuksia, vartiointia ja etävalvontaa. Hälytyksen saa omaan matkapuhelimeen.

Vartioimisliikkeet myyvät turvapakettia, joka sisältää laitteet, asennuksen ja ylläpidon..

Osa yhtiöistä laskuttaa asennuksista ja laitteista erikseen. Hinta voi nousta satasiin, jopa 700 euroon, mutta uuden tekniikan uskotaan alentavan hintoja.

Maaseudulla ja kaupungeissa turvapalvelujen hinnat ovat samat. Puhelinverkkojen kattavuus vaihtelee paikasta toiseen, joten vartiointia ei aina saa pitkien välimatkojen maaseudulla.

Palvelulupaukset saattavat vaihdella, samoin vakuutusyhtiöiden alennukset lisäturvasta.

”Kannattaa soittaa pariin yhtiöön ja kysyä niistä suoraan”, Aku Pänkäläinen neuvoo.

Hälytys antaa aikaa

Antti Määttänen korostaa hälytinjärjestelmän antavan aikaa toimia ja pelastautua. On tärkeää tietää, mitä hälytyksen tullessa tehdään.

”Joka kodissa voidaan harjoitella alkusammutusta ja vaaratilanteesta poistumista.”

Pänkäläisen mukaan lukitukset kannattaa laittaa ensin kuntoon. Sen jälkeen voi harkita hälytysjärjestelmien hankkimista.

JUHANI VIITALA

Maakunnan elinvoima on myös kaupan etu

JOENSUU (MT)

Pohjois-Karjalan osuuskaupan (PKO) toimitusjohtajana vuodesta 2007 toiminut **Juha Kivelä** sanoo, että maakunnalle on sitä parempi, mitä enemmän eurot siellä pyörivät.

Hän pitää osuuskaupan ja alueen ihmisten hyvinvoinnin välistä yhteyttä saumattomana.

Siksi PKO:n tavoitteisiin on kirjattu paitsi palvelujen ja etujen tuottaminen asiakasomistajille myös Pohjois-Karjalan elinvoimaisuuden edistäminen. Muilla osuuskaupoilla ei vastaavaa kirjausta ole.

1980-luvulle tultaessa PKO oli hyvin jäsenistöään ajatteleva mutta päätyi konkurssin partaalle, koska liiketoiminnan kehittämiseen ei panostettu riittävästi.

”Jatkuvaa tasapainoilua tarvitaan. On kehitettävä sekä jäsen- että liiketoimintaa. Ehkä kollegoistani enemmistö on enemmän liikkeenjohtajia kuin minä, joka olen saanut osuuskunta-aatteen perintönä kauppaneuvos **Eino Tenhusen** ajoilta”, Kivelä miettii.

Hän muistaa nuorena PKO:hon töihin tulleena kuunnelleensa, kuinka silloinen toimitusjohtaja korosti sormea heristäen, että osuuskauppa on muuten se, joka viimeisenä sammuttaa maakunnasta valot.

LARI LIEVONEN

Toimitusjohtaja Juha Kivelä (vas.) ja viestintäjohtaja Petri Vähä ovat tyytyväisiä Pohjois-Karjalan osuuskaupan menestykseen. PKO:n omistajat saivat viime vuonna ostoistaan rahaa takaisin keskimäärin 258 euroa taloutta kohti, mikä on Suomen alueosuuskaupoista eniten.

Kilpailu on välttämätöntä

Kivelän saa syttymään esimerkiksi kyseenalaistamalla jättimäisen PKO:n onnistumisen maakunnan edunvalvonnassa: vievätkö PKO:n kampaamot työt naisyrittäjiltä, entä hautaustoimisto sen alan pikkuyrityksiltä?

”Uskomme kilpailuun kuin pässi suuriin sarviinsa. Vain kilpailu luo alueelle elinvoimaa ja kuluttajille etua”, Kivelä vastaa.

Hänen ideoitaan ovat PKO:n laajentuminen palvelualoille, kuten kolmen kampaamon avaaminen ja oman lääkäriaseman perustaminen.

”Meillä on jatkuvan kehittämisen ja parantamisen periaate. Näköpiirissä on, että palvelujen kysyntä kasvaa.”

Terveysaseman perustamisessa Kivelä on ylittänyt uuden aluevaltauksen kipukynnyksiä, mutta maakunnallinen taustansa on silläkin toiminnalla.

”Ulkomaisten sijoittajien ostettua yksityisiä lääkäriasemia huomasimme, että laatu meni alamäkeä ja hintalappu vain nousi. Sanoin joukoille, että kilpailutetaan työterveyshuolto. Tuli hiljaista. Ei ollutkaan vaihtoehtoja. Nyt pystymme tarjoamaan terveyspalveluita jo asiakkaillekin.”

Osuustoimintaa ei tunneta

Viestinnässä Kivelä tuntee PKO:n joutuneen ajoittain myrskynsilmään.

Halpuutukseen lähdettiin ”veren maku suussa kaupan katteista tinkien”, mutta siitä loukkaantuikin osa alkutuottajista.

”Osuuskuntamuotoa ei tunneta Suomessa. Toki joidenkin kielteinen asenne meitä kohtaan voi johtua myös isosta markkinaosuudestamme. Yleisesti ottaen tappiollista liiketoimintaa ei meillä suvaita, emmekä vastaavasti pyöritä liiketoimintaa kenenkään toisen kiusaksi.”

Esimerkiksi kampaamot ovat osoittaneet tarpeellisuutensa.

Ihmiset haluavat palvelua kauppareissun yhteydessä helposti, ja samalla PKO on pystynyt jo työllistämään yli 40 parturi-kampaajaa.

”Eturistiriitoja saattaa tulla joskus yksilön edun jäädessä jalkoihin yhteisen edun nimissä”, Kivelä toteaa.

PKO:n hallintoneuvoston varapuheenjohtaja **Kim Wrange** on toimitusjohtajaakin innostuneempi maakunnan elinvoimaisuuden edistämisen kirjaamisesta osuuskaupan strategiaan.

”Ehdottomasti se on meille luottamushenkilöille tärkeä asia, sitähän nyt jo ihan vaaditaan.”

Wrange ottaa käytännön esimerkiksi Kiteen jokakesäisen Nallerockin, joka on kaupungissa iso tapahtuma. Siitä hyötyvät muutkin kuin asiakasomistajat.

”Eikä sitä järjestettäessä mietitä, onko se välittömästi taloudellinen menestys. Samaa sarjaa ovat koulujen pihoihin rakennetut pelikentät ja asiakasomistajatilaisuudet.”

LIISA YLI-KETOLA

KULUTTAJAOSUUSKUNTA

Pohjois-Karjalan osuuskauppa (PKO)

Itäisin Suomen kahdestakymmenestä osuuskaupasta.
71 481 omistajaa, talouspeitto 80,3 prosenttia.
Työntekijöitä 1 142 vuoden 2014 lopussa. Yksiköitä yhteensä 86, joukossa 28 S-markettia, kolme Salea, yksi Prisma ja viisi ABC-myymälää.
Myyntiä oli viime vuonna yhteensä 377,6 miljoonalla eurolla.
Jäsenpalautusta jaettiin eniten kaikista alueosuuskaupoista: 258 euroa per jäsen.
Ensimmäisenä osuuskauppana PKO on aloittanut työterveysaseman ja ensimmäisten joukossa hautaustoimiston ja kampaamoliiketoiminnan.
Viime viikolla toimitusjohtaja Juha Kivelä palkittiin osuustoiminta-aatteen levittämisestä Pellervo-seuran hopeisella Gebhard-mitalilla. Talousjohtaja Antti Varis sai pronssisen mitalin.